

FELELŐS SZERKESZTŐ:
ROTHSCHILD ZSIGMOND

ELŐFIZETÉS: Havonta I K
negyedévre 2-50 K félévre
5 K egész évre 10 K

Nyitlár sora 30 fillér.

Megjelenik minden szerdán
és szombaton.

BAJA és VIDÉKE

KIADÓTULAJDONOS:
CSERNICSEK IMRE.

Hirdetések árszabás szerint
felvételnek a kiadóhivatalban
Baján, valamint az összes bel-
es külföldön létező szolid-
aritási irodákban.

Kéziratokat nem adjunk vissza.
Bérmentlen leveleket nem
fogadunk el.

I. évf.

Baja, 1906. november 21.

3. szám.

A munka üdve.

(R) Hiába beszélt a bűneset után az emberpárt az édenből kiüldözött angyal a munkáról, mint bűnhődő átokról, midőn azt kiáltotta oda: »arcod verejtékében egyed ezután meg kenyeredet.«

Ellenkezőleg, mi lett volna a megváltozott munka nélkül ezen fáradság nélküli gyönyörű és dús pagonyban az emberi lélek, annak fejlődése és kulturája nélkül, melyet megadni egyedül a munka bír?

Gondoljátok ezen milliókból álló tömegeket a munkaidőt, elmét lefoglaló varázsa nélkül, gondoljátok hogy téfelen unalomban mozog a sok ember a földön, mi lenne az emberi nemből ily ősi állati állapotban?

Lennék ily feltételek mellett az erdők fenevadai, kik suhanggal és bottal megtámadnák egymást, — és vadállati harcot folytatnánk egymás ellen.

Azért a munkát mint vaskényszert tekinteni, abban az embernek nemes fejlődésre hivatott természete ellen és keresve keresni kell azt nem egyedül mint természetes létfenntartási tényezőt,

hanem mint lelkünket fentartó békeséget, erőt előmozdító testet, lelket üdítő eszközt.

Honnét a mai szocializmus elterjedése, féktelensége, mely csak az ösztönökre figyelve itt-ott sajnosan követeléseért vért is áldozni kész és az erőszakról ritkán riad vissza? Onnét, mivel a társadalom és az állam ezidő szerint nem képes elég munkát nyújtani, hogy az elmék mindenfelé a munka szórakoztató, nyugasztaló karjaiban feküdne, a külizgatásokra és saját lelkük vésszes sugalmaira nem hallgatnának.

Az általános megváltozott munka nem egyedül létfenntartási tehát élelmezési feladata van, de az is hogy a tömegek lélektanára üdítőleg, nyugasztalólag, enyhítőleg hasson, — belőlük nyugodt, erkölcsös állampolgárokat készít.

Nincsen t. i. rosszabb tanácsadó a munkátlan renyhe unalomnál, legyen az vendéglőben, ársadalmi körökben, legyen az az utca sarkain, az u. n. koplalókon.

Már a régi világban is azon példa beszéd volt »otium est pulvinor sa-

tanæ» azaz a henyeség az ördög párnája, — ez még most is áll: mennél kevesebb a munka nálunk, mennél inkább ráérnek a tömegek unalmukban ásítózni, annál követelőbbek annál ellenségesebb álláspontra helyezkednek a munkaadó körökkel szemben.

Miért nem ismerte sehol a világban a szocializmusnak ezen bánsága, mondhatnám vad bárdolatlansága nálunk, mivel a tömegek sokat unatkoznak nálunk, a munkás felette rövid ideig van elfoglalva, — és nincsen elég szórakoztató munkája.

A szocializmus legenyhébb, legészszerűbb Amerikában, hol mindenütt és ritka kivétellel, mindenkor munkát találnak az élelmes emberek.

Nálunk tehát a munka, a kereset emelésének nem egyedül jól élni és élelmezési jelentősége van, hanem abban is fontos, hogy a tömegek lélektanára fegyelmzőleg, enyhítőleg és erkölcsileg javítólag hasson.

Jó, nyugodt a szó valódi értelmében hasznos és hazafias állampolgárokat csak a kereset folytonossá tételeben láthatunk és a munka folyto-

TÁRCA.

A cylinder.

Most karácsonykor történt. Azaz a kórházak karácsony-napján, december 23-ikán. Az óbudai Szent Margit-kórházban esett meg ez a bizarr kis történet, melyet ha könyvben, tegényben vagy novellában olvasok, azt mondom: nagyon is csinálva van, nagyon is kerek.

De az élet!

Őneki lehet, szabed esudákat írni és velünk, eleven emberekkel illusztrálni, mert — képes rá.

Ő mindent mer, mert mindent bír.

Nem hallották még hírét a Szt. Margit kórház Jezuskájának? Van még, a kit nem adóztatott, nem sarczolt meg ez az energikus kis Jézus? Akkor majd ezután kerül az Önök utcájára a sor, de el nem kerülük.

Olyan egyszerűen, olyan magától értődőően veszi meg rajtad az adóját ez a

kis fekete német asszony, minden sentimentalizmus nélkül, mi a hogy az angol kórházakra kiírják: »Wanted« »Kell« háromszázezer forint, mire az emberek be-
mennek és — aifírják.

Csak így bír minden december 23-ikára 350—400 kis bugyor ruhaneműt összegyűjteni és az ura betegek között kiosztani.

Mert abba a kórházba úgy kerülnek be a betegek, hogy a legesikorgóbb fagyban például egy rossz ágyterítő, vagy két iukas zsák van egyre-egyre rákötözve madzaggal. Ez is valóság.

Nos, ezen az energikus kis fekete professorné asszonynon kell kezdenem a történetemet, a ki annak a kórháznak a hófehér angyala.

Mikor azt kérdeztem tőle, hogyan bír minden esztendőben három-négyszáz szegények való ajándékot gyűjteni arra a decz. 23-ikára? Azt felelte, »mert már 22-ikén elkezdem a koldulást«

Nem fárad bele a barátait minden alka-

lommal emlékeztetni. »Ne elfelejtsen ruha vagy cipők adni a kórháznak! Ha az nincs pénz is elveszek«.

Mert ő nem úgy adja oda a kapott holmit rongyosan, lukasan a szegényeinek, hanem kiföldözve, a cipőket megtalva, fényesen kisubiczkolva, hogy öröm nézni.

Látam egyszer egy ilyen sor endbeszedett lábbelit a fal hosszában a Margit kórházban sorba rakva, volt 60—70 pár Erre kell neki a pénz.

Mire elérkezik a 23-ika, nagy pamat kis czédulán van nála följegyezve, hogy melyik számu ágy lakójának mi volna a szive vágya. Ezt kitudni az ápoló apácák dolga.

Közeledik az utolsó hét. — Ekkor nagy sarczot vet a kórház vezető főorvosára, a professzor urra; jobban mondvá belemarkol a férje bugyellárisába, és minden terembe nagy karácsonyfát állít, az apácáival földiszíti, az ünnep estéjén fölgyújtja és megkezdődik az ajándékkiosztás sütemény és narancssal, de ezeknél többet ér az a de-

nos áldása az erkölcsöket, a művelt séget, szóval a modern kulturát közvetlenül igen emeli és általánosítja.

Tömegeink az iskolán kívül, leginkább a munka magasztos emeltyűjével nevelhetők — ez a két társadalmi és állami feladat, a legelső két legfontosabb tényezője a tömegek életének és a két út párhuzamban vezet az állam boldogulásához.

Mindazon feltételek melyek a két nagy állami köröket érintik, minden igaz hazafias állampolgár által fölkarolandók, mind a kettő munka, az iskola, kizárólag szellemi, az anyagi munka, mint kiegészítést a szellemet is igénybe veszi, — munka kell e hazának, folyvást, küzdő munka, azt kell mindig keresnünk és megteremtünk

BAJAI HIREK.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Mint értesülünk a bajai törvényhatóság e hóban rendkívüli közgyűlést tart, mely alkalommal ismét napirendre kerül a színház építése. Reméljük, hogy utoljára.

— **Nemzeti Szalon kiállítása Baján** Vesszük a hírt, hogy a »Nemzeti Szalon« december hóban az állami tanítóképző termében képzőművészeti kiállítást rendez. Ez ügyben e hó 13-án itt járt Déry Béla festőművész, a társulat titkára. Felkereste Ambrozovics Lajos főispánt, Dr. Hegedűs Aladár polgármestert és Scherer Sándor tanítóképző intézeti igazgatót, kik készséggel megígérték támogatásukat. — A kiállítás igen értékes, művészi becsű lesz. Az ünnepélyes megnyitás december 16-án

d. e. fél 11 órakor lesz a tanítóképző intézet zenetermében. — Ugyanaznap este művészeti felolvasást rendez a társulat, melyet tánc követ a »Nemzeti Szálló« nagytermében. A kiállítás előkészítésére a társulat Éber Sándor képzőintézeti rajztanárt kérte fel.

Jubileum és házfelavatás. A bajai kereskedő ifjak egylete vasárnap délelőtt tartotta 25 éves fennállásának évfordulóját és egyleti házának felavatását. Az ünnepélyen résztvettek városunk notabilitásai, az összes kereskedők és az egyletek volt és jelenlegi választmányai. — Az ünnepélyt társas ebéd követte a »Nemzeti Szállodában«, melyen számos felkőszöntő hangzott el és mely vidám hangulatban az esti órákig eltartott.

— **Tea jour.** A bajai jótékonycélu leányegylet vasárnap tartotta meg ez idényben második tea jourját, a következő műsorral: Gaal Rhapsodia 5. sz. előadta Deutsch Erzsike. Költemény szavalta Weidinger Irénke. Ernst Elégia és Magyar Abránd előadták hegedűn Alföldy Imre, zongorán kísérte Bernhardt Annuska.

— **Ruha kiosztás.** A bajai izr. nőegylet ez évben is nemes hivatásához méltóan 22 iskolás leányt látott el meleg téli ruhával és 500 koronát osztott szét özvegyek és árvák között. — Az izr. szentegylet pedig fiúkat látott el meleg téli ruhával.

— **Tűz Szeremlén.** A szomszédos Szeremlén özv. Szabó Istvánné háza ismeretlen okból kigyulladt és porrá égett. A kár meghaladja a 2000 koronát, mely részben biztosítás révén megtérül.

— **Az utcai gázvilágításnak Auer-égőkre leendő átalakítása.** Alig van város az országban, hol oly közönyöse-

lennének az utca világítása iránt mint nálunk Baján. Mert nálunk még a kalendáriumi világítás eivik. Ha a naptár holdvilágot ír elő és véletlenül az égboltot felhők takarják, akkor sem térnek el a naptári előírástól és a várost teljes sötétségben hagyják. Addig is, míg itt villanyvilágítás létesülhet át kell az utcai lámpákat Auer rendszerű égőkre alakítani. Egy Auer égő fél utcázt bevilágít, és fél annyi légszeszt fogyaszt mint a nyitott láng. Tudtunkkal a városi tanácsoshoz már évekkel ezelőtt lettek ajánlatok beadva, az Auer égők behozatalára azonban azokra még ma sem választok és mi kénytelenek vagyunk tovább is sötétségben botorkálni. Holott kevés költséggel az átalakulás hamar megtörténhet. Meddig várjunk még?

Leánykereskedelem.

Végre a mi hazánkban is megalakult a leánykereskedés elleni magyar egyesület. Mindenütt a világon működnek már ilyen egyesületek, Magyarországon azonban feleslegesnek tartották eddig az ilyen egyesületet. Pedig a mi hazánkban sokkal több a leánykereskedő, mint minden európai országban együttvéve és Franciaországtól eltekintve nagyobb anyagot exportálnak mint amazok. Most megmozdult a magyar társadalom is és cselekedni próbál, amíg a törvényhozás is megteszi a kötelességét.

Az erkölcsök tisztulása, az etikai feladatok nemesezése, ez az a menybeli csoda a melynek eljövételét a társadalom mindama moralfilozófusai várják, a kik azt hiszik, hogy csak a lélek indulatainak finomulása és a közérköcsök javulása változtathat a prostitúción és a belőle élősködő leánykereskedésen. Prohászka püspök, a ki a ma-

rú, a mit ágytól-ágyhoz, betegtől-beteghez visz és maga után hágy. A kívül beszélt, miközben a szemei ránevettek, az olyanformát érez, mintha minden úgy volna jól, amint van.

Egy ízben én is ott voltam a kiosztásban segíteni neki — de többet soha! Az volt életem egyik legnehezebb órája.

A sírás, melyet folyton nyeltem, egyre nyeltem, hogy észre ne vegyék, végre majd meg fojtott.

Tehát az idén történt, hogy mikor az utolsó kocsi ruhával kikerkezik a kis professorné a kórházába, meg lát ám a második kocsin, a ruha tetejére borítva egy czilindert. — »Mít keresi itten Czilinder, Gyula? szól oda régi cselédjének, csak nem hisz talán, hogy czilinder fogom adni a betegeknek, akik egy zsákba begyűtték!«

»Nem nagyságos asszonyom, hanem a Gyöngyössi nagy. úr utolsó pillanatban adta ráadásul a kabátjára.« Ha elviszi a kabátomat, mondta tréfálódzva, hát vigye el hozzá a kalapot is» és a ruha tetejére fektette, a kocsival már utban voltunk ide ki, így jött ki a kalap is. »Tegye be az irodába» folytatja, az ő édes drága bécsi magyarságával, »nehogy a fönnjáró betegek még csúfságnak vegyék, ha meglátják.«

Megkezdődik az ünnep.

Kitűnik, hogy egy legujabb beteg is érkezt.

Fiatal férfi, a tüdőbetegek osztályán. Testvéri hangon kezd vele beszélgetni, a nyomorultak igaz hű testvéri, a kis professorné. »Abban a helyzetben vagyunk, hogy megkérdezhetjük, mire volna nagyobb szükség, mikor a kórházból kimegy; mi volna a kívánsága«, mondja az ő gyors, derült energikus, nem tétovázó beszédmódján, melyet sem ragjaink tömege, sem pedig azoknak előre, hátra vagy középre való okvetlenkedése meg nem akaszt, »van itt fehérmemű, felsőruha, lábbeli — mit óhajtaná inkább?«

Az ifju arca nekipirul, föl ül az ágyában és öröm gyullad a szemében: — »Ha ön oly jó nagysád és választanom enged, ha csakugyan szabad választanom, azaz kérem, akkor alázatosan könyörgök, — évek óta a lelkem titkos vágya! — egy Czilinderért —. A professorné egy kicsit meghökkenve néz — talán csak nem? — Nem mer hinni a füleinek. A nézése egy kérdőjel. — Igen kérem, folytatja a fiatal beteg, ha egy czilinderem volna, az igen elősegítené a pályámon, hozzájárulna az előmenetelemhez, mert én kérem, — itt bemutatja magát: B. bonk-vivánk színész vagyok, de az igazgatóm mindig azt veti a szememre, hogy nincs czilinderem, hát

hogyan lehetne belőlem bonk-vivánk! Honnan vette az árva ezt a bonkot meg vivánkot? Ha én most czilinderrel mehetnék vissza a társulathoz, az igen nagy háttással lenne a jövőmre.

Az én kis fekete professorném végre elemeltem van.

Humora fölülkerekedik, pajkos szemébe kiül mind a tizezer nevető kóbold és a tökéletes megelégedés hangján, a »Minden rendben van« hangján szól ki Gyulának: »Gyula, hozzon csak föl az a Czilinder!«

A komoly főorvos-férj azután másnap, harmadnap nedves szemű mosolylyal referált a kérdezősködésünkre, hogy a szegény fiatal »bonk-vivánk« czilinderét öelve, mosolylyal az ajkán aludt el első, második és — örök éjjeleire is.

Legyen megáldva az a kéz, melynek az emberiség egy ilyen mosolyt köszönhet.

A menyország.

Ami papunk haragszik rám de nagyon, Most is korhol, hogy e szent ünnepnapon, Mért nem megyek imádkozni templomba, Elfelejttem, hogy isten van? — azt mondja.

Míg más ott ül ájtatosan a padban, Én előttem ragyás íróasztal van, Míg az Úr igéivel élnek a jók, Én vén búvós kadenciát faragok!

gyar leányegyesület közgyűlés elnöke, mélyszellemű beszédében ezeket mondta: »Azért rothad a test, mert rossz a lélek». Ha jó a lélek, nem fog rothadni a test. Tehát a baj ethikai. És habár némi engedményt a gazdasági felfogásnak is tesz a tudós püspök, gondolatmenete arra az alapra van felépítve, hogy »mély, bensőséges, vallásos erkölcsiségre van szükség», ha a nagy bajt orvosolni akarjuk.

Akik örökösen a finomuló társadalmi felfogásból várják a prostitúció csökkenését, azok számára a következő kérdést tesszük fel: hány gazdag, vagy jómódú és szegény leány lesz prostituált. A statisztikát nem hívhatjuk segítségül, mert nincs. De a köztudomás felel helyettünk és azt mondja, hogy száz prostituált nő közül legalább is kilencven szegény, nyomorgó életviszonyokat hangoztat el, mikor az iparszellem munkásnője lett. Ebből vagy az következik, hogy a szegénység és az erkölcs nem fér meg egymással, vagy az, hogy a nyomornak nagyobb ereje van mint az erkölcsnek. Akármelyik igaz, mindenképpen csak arra kell törekedni, hogy a szegény és a nyomor ellenállóképességét növeijük. De mivel? Prédikációkkal aligha.

Hanem kenyérral és a megélhetés lehetőségének fokozásával. Mert ha igaz, hogy a prostitúció első sorban a szegény néposztályokból szedi áldozatait, ellenben meg kiméli a gazdagokat, akkor csak sokkal természetesebb gyógymód az, amely a szegénység eltüntetésére törekszik, mind az, amely a lelki indulatok tompításától várja a megváltó hatást.

Ösztön vér erkölcs kevés leányt ejt meg. A zöm nem kedvetetésből lesz prostituált. A zöm rá van kényszerülve. És a szegénység és a házasság egyéb akadályai azok

a melyek rászorítják. Magánjogi reformok házassági törvények a munkaalkalmak szaporítása, zsufolt lakások helyett jó lakások építése, egy szóval szociális reformok többet, sokkal többet segíthetnek, mint büntető rendelkezés és vallásérkölcsei előadások.

SZABADKAI VATTAGYAR RÉSZV.-TARSASAG.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a technika összes vívmányaival felszerelt és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

szabadkai vatta- gyárunk

az üzemet megkezdte.

Készítünk minden e szakmában vágó cikket a leg-egyszerűbb minőségtől kezdve a legfinomabb kivitelig.

Áruink versenyképesek, árúink teljesen kifogástalanok.

Rendelések ezennel effektuálatnak. Felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Szabadkai erkölcsök.

Az élet örömei.

(Két szolid, szabadkai fiatalember, a múlt hét egyik napján elhatározta, hogy nem fekszenek le este 8 órákot, hanem elmennek a színházba, színház után kávéházba, szóval kivezik az élet örömeiből részüket. Ez a jelenet színház után, az egyik kávéházban történik.)

Az egyik: Nekem tetszett a darab. A színészek is nagyszerűen játszottak. Az Aradi Aranka játéka pedig csak úgy izgatja az embert. Szóval élveztem barátom!

A másik: Nekem mondd? Nincs több olyan színésznő, mint az Aradi!

Az egyik: Most mit csinálunk?

A másik: Megisszuk a pikolont és haza megyünk.

Az egyik: (Rémülten) Haza? Én ugyan nem megyek reggelig haza?

A másik: Miért?

Az egyik: Egyszerűen azért, mert nem akarok bieskával a hasamban lefeküdni.

A másik: Nem értelek.

Az egyik: Látszik, hogy idegen vagy. Éjjel 11 órákor nem szokás

náluk az ötödik körben hazafelé mászkálni. Nem szokás pedig azért, mert ilyen hazamenetelnél több mint bizonyos, hogy megszurkálják az embert.

A másik: Kik szurkálják meg az embert?

— Hát tudom én? Hát tudja ezt a rendőrség? Aki az ötödik körben lakik és este az élet örömeiből ki akarja venni a részét, az reggelig nem megy haza.

— Mi az ördögöt csinálók én reggelig?

— Az a te bajod.

— És nincs ennek valami más megoldása?

— De igen. Ki kell költözködni az ötödik körből.

— És például a hatodik körben nyugodtan élvezhetem az élet örömeit?

— Ezt bizonyosan nem monthatom. A többi körök bieskázásairól még nem vagyok informálva.

(Mindketten mély hallgatásba merülnek)

Pinty-úrfi.

Pénz.

Törlesztéses készpénz-kölcsönt.

földbirtokra, a birtok értékének háromnegyed részéig, három és fél, 4 és 4 és fél százalék alapon, 10-től, 70 évig törleszthető. Régi terhek sokkal magasabb összegre és olcsóbb kamatra átváltattatnak. A kölcsön a fél kezéhez fizetetik. Gyorsan eszközöl minden előleges költség nélkül.

Klauber S., bankbizományi irodája Baja.

Tóth Kálmán-tér, a plebánia templom mellett.

Mig halleluját zengnek a jámborok, Ahelyet én pogány nótát dalolok, S míg azoknak szent Péter nyit majd kaput Én alám egy szép napon Lucifer gyűjt!

Mondok egyet tisztelendő urnak; Nem tom, hogy az emberek hová jutnak, De azt tudom: mikor a költő dalol, A hetedik menyországban van akkor! CSILLAG.

Nem csókolok . . .

Nem csókolok többé leányt Méreg az amit ajka nyujt Pillantásitól kísérve, Örök kínzó lángra gyűjt. A leány szerelme zöld mező, Gyümölcsletlen reménytermő.

Nem szeretek én menyecskét Ki férjéhez hűtelen, Ha megunja ölelésim Eltaszit a szívtelen. Hamis a nő mig menyecske Libeg lobog mint a fecske.

Nem nézek többé özvegyre Ki férjét eltemette, Ki ha meg nem házasodik Szegény, tán most is élne. Özvegy szerelem gyanus gyümölcs Hozzá csak az nyuljon, ki bölcs.

Nem ölelek sem özvegyt Sem menyecskét se leányt Csók, ölelés és szerelem Keressetek más tanyát Bohó az ember, hogy szeret, Mikor bú nélkül is élhet.

CATO.

SZABADKAI HIREK

Öngyilkos szobalány. Egy szabadkai szobalány öngyilkosságról kapunk Szegedről értesítést. Lőrincz Erzsébet huzamosabb idő óta szolgált egy Kossuth utcában lakó hivatalnoknál. Feltűnő szépségéről az egész Kossuth utca ismerte és igen sokszor a korzon sétáló urak tekintete is megakadt a szép leányon. A leány azonban senkivel sem bocsátkozott futó kalandokba, mert egy iparos legény jegyese volt. A férfi megígérte, hogy farsangra feleségül veszi a lányt, azonban, nem tudni mi okból, a múlt héten eltávozott Szabadkáról és Szegeden állott munkába, a hol csakhamar más lánynak csapta a szelet. A szép Erzsébet, mivelhogy leveleire nem kapott választ, tegnap átutazott Szegedre, hogy hűtlen kedvesét a visszajövetelre bírja. A férfi a leánynak közönyöz választ adott, mire Lőrincz Erzsébet elkeseredésben revolvert rántott elő és azzal szeretője előtt szíven lötte magát. A gyorsan előhívott orvosi segítség hiábavaló volt, a szép szobalány pár perc után kiszenedett, a megrémült szerető pedig most szánja, bánja hűtlenségét.

Gyilkos villanykocsi. Vasárnap délután hatálra gázolta egy villanykocsi Fübe András 9 éves fiúcskát. A gyermek nem vette észre a száguldó kocsit és oly szerencsétlenül került a kocsi alá, hogy az idomtalanl hústömeggé nyomta össze.

Az országos baromfikiállítás. Ugy a szabadkaiak, mint a vidékiek nagy számban keresik fel a vasárnap megnyílt baromfikiállítást. A kiállítás feltétlenül megérdemli, hogy minden ember megnézzé. Szébbnél-szebb és értékesebb fajbaromfiak, galambok és madarak vannak kiállítva. 4—500 korona értéket képviselő kakasok és tyukok vannak a kiállításon.

Erkölcstelen merénylet. Bozsics Mariska 12 éves kislányt tegnapelőtt este, amint a Halasi-úton hazafelé igyekezett, egy munkás külsejű ember a kapu alá csalta és ott erkölcstelen merényletet akart rajta elkövetni. A leánya sirására és védekezésére az arajárók figyelmessé lettek, mire a bestiális ember elmenekült.

Délvidéki általános takarékpénztár r. t. Szabadkán e hó 6-án tartott rendkívüli közgyűlése a részvénytőkének immár másodikban való felemelését ezuttal 600,000 koronáról 1 millió koronára egyhangulag elhatározta. Az újonnan kibocsátandó 2000 darab 200 korona névértékű részvényre a régi részvényeseknek adott elővételi jogot olyképen, hogy a 200 korona névérték és 150 korona félpénz f. hó 15-ig egyszerre volt befizetendő. Ezen művelet ma fejeződött be teljes sikerrel, amennyiben az összes régi részvényesek éltek opciójogukkal és az új részvényeket egytől-egyig lejegyezték és a 400.000 korona tőkét valamint a 300.000 korona fel pénzt befizették. — Az intézet szerint

fenállásának második évében 1.000,000 korona alap és 350 ezer korona tartaléktőke, összesen 1 millió 300 ezer korona saját vagyon felett rendelkezik. A pénzügyi transzactio sikerrel biztosító és a netán fennmaradt részvények átvételére alakult szindikátus — miután egyetlen darabot sem kellett átvennie — feloszlott.

A kutba fulladt. Sárcevecics János szabadkai, III. körű lakos részeg állapotban a kutról vizet akart meríteni. Elvesztette az egyensúlyt, megszédült és a kutba esett. Holttestét csak másnap találták meg és a zentai temető boncházába vitték.

Színház.

Szabadka, nov. 20

MUSOR:

Csütörtökön: Rab Mátyás.

Péntek: A csöppség (mér. helyárak.)

Szombat: Udvari tanácsos.

Vasárnap d. u. Milliárdos kisasszony.
este: Rab Mátyás.

Színházi beszámoló.

Vasárnap délután félhelyárak mellett ment Kada Elck népszínműve: »Helyre asszony«. A színházat zsúfolásig megtöltötte a közönség és sokakat tapsolt a szereplőknek. Ruzsinszky Ilona, Nagy Imre, Barothy Antal, Mezei Margit, Székely Gyula, Bogyó Zsiga és Faragó Rezső voltak a darab főszereplői és kaptak megérdemelt tapsokat.

Este szintén zsúfolt ház előtt a »Drótotostó« operett ment kitűnő előadásban. Aradi Aranka, Bogyó Zsiga, Székely Gyula, Nagy Imre, Mezey Margit, de különösen Kalmár József és Szalontay Ferike arattak nagy sikert.

Hétfőn Henne és Billurd nagy sikerű bohózatát »a szobalányt« mutatta be a társulat. A kitűnő, kacagató bohózatot telt ház mulatott. Nagy sikerűk volt: Nagy Imre, Markovics Margit, Könyves Jenő, Váradi Jolán és Fodor Oszkárnak!

Kedden szintén premier-est volt. Zsúfolt ház gyönyörködött Rajna és Czoboi kitűnő daljátékában, »Rab Mátyás«-ban. Gyönyörnek az első felvonás Gethő díszelei, melyek teljesen újak. Azonkívül a szereplők 51 ujjjelmezt vittek a színpadra. Feltűnést keltettek Aradi Aranka és Szalontay Ferike új kosztumjai. A bemutató előadás díszletfelszereléséhez lejött Szabadkára Kéri Adolf, a népszínház főfestője. A kitűnő operettben Szalontai Ferike, Aradi Aranka, Mezei Margit, Nagy Imre, Bogyó Zsigmond, Kalmár József, Székely Gyula és Lugosi Jenő arattak nagy és megérdemelt sikert.

Valódi francia cognac
hallatlan olcsó árban
↑ kapható ↓

Bruck Pál

fűszer és csemegekereskedésében

Szabadkán,

Kossuth-utcában, a Délvidéki
általános takarékp. palotájában,
(ezelőtt Vojnits Sándor-féle ház)

HIREK.

*** Veszekedés lövöldözéssel.** A napokban este, a zombori export gőzmalom mellett fekvő, nemesmiliáncsi-uti vasuti sorompó ór, csaknem étetét vesztette néhány suhanc rakoncátlankodása folytán. Az esti 8 óras gyorsvonatot várta, midőn egy leánnyal a suhanc ment el, a sineken mellette. Vagy 3 száz lépésre követte a kis társaságot még 2 jó mádár; kik az előttük menőket egy kissé megközelítve valószínű közáporral árasztották el. Midőn ezek erre nem reagáltak egy lövés dördült el, mit követett egy második mely az őrt egy hajszál híján leterítette. Az ór az esetet bejelentette a zombori rendőrségnek.

Kellemetlen szálloda. Csáktornyán történt: Az elmúlt éjjel a Zrinyi szálloda 12 vendége arra ébredt, hogy az ajtó elé tisztogatás végett kitett cipője eltűnt. A legerélyesebb vizsgálat dacára sem akadtak eddig semmi nyomra.

A pipa áldozata. Megrendítő szerencsétlenségeknek lett tegnap éjjel áldozatává egy bajmoki jómódu gazdaember, Cseh József gazdálkodó, este, mikor nyugodni tért, mielőtt aludt volna a pipára gyújtott és füstölni kezdett. Pipázás közben az álm elnyomta a szegény öreget és pipájából a szikra az ágyneműre esett, amely tüzet fogott, csakhamar lángba borította az alvó öreg Cseh Józsefet. A házbeltiek csak a szobából kitérő füstre lettek figyeimesek. Mire berohantak a szobába és a szerencsétlen emberhez férközhettek, már annyira összeégett, hogy nem lehetett az életnek megmenteni, hanem óriási kínok között csakhamar kiszenedett. Az egész községben óriási a részvét a jobb sorsra érdemes, szerencsétlenül járt öreg ember iránt.

Nagy betörés Zentán. Páratlanul álló betörés történt tegnap este Zentán. Egy fűszerüzlet, mely csaknem a piac kellő közepén van, teljesen kifosztottak eddig ismeretlen betörők. Elvittek 1000 korona értékű árút és 600 korona készpénzt. A károsult Rosenberg Samú kereskedő feljelentésére az ottani rendőreg széleskörű nyomozást indított.

A szerelmes tanító.

Ismét liliomtiprás.

Merénylet kisleányok ellen.

Rút történetről beszélnek azok az akták, melyeket az aradmegyei tanfelügyelőség küldött át az ügyészséghez. Ismét egy hivatásáról megfélemezett, emberi mivoltából kivetkőzött tanítóról van bennük szó, ki 9—10 éves leánykakat áldozott fel vad szenvedélyének.

Egy németperei földmives feljelentést adott be az aradmegyei tanfelügyelőséghez, melyben azzal vádolja M. J. németperei tanítót, hogy kilenc éves kisleánya ellen gyalázatos merényletet követett el.

A tanfelügyelőség azonnal vizsgálatot indított az ügyben, a tanítót felfüggesztette és megindították ellene a fegyelmi eljárást. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a vád igaz, sőt nemcsak egy esetről van szó.

Rájöttek ugyanis arra, hogy azok a gyakori betegségek, melyek M. J. tanítványai körében utóbbi időben gyakran előfordultak, mind az állatias tanító merényleteinek következményei.

A tanfelügyelőség a feljelentést és a vizsgálat iratait tegnap átadta az ügyészségnek, mely már meg is indította a vizsgálatot a tanító ellen. A faluban, mikor a tanító bűnét megtudták, oly nagy lett az elkeseredés, hogy M. J. tanítónak menekülnie kellett Németperegéről.

Tiz korona a pápának.

Nagylelkű plébános.

Végrendelet X. Pius javára.

Falusi papok nagylelkűsége és szerető gondoskodása nyilvánul meg minap egy katolikus plébános végrendeletében. A főtisztelendő ur ugyanis, érezve halála közeledtét, teljesen ép elmével és független akarattal írta meg végrendelezését oly nagylelkűséggel, amely püspökre, pápára egyaránt kiterjedt.

Dencs János olaszii kanonok-plébános néhány hónap előtt tért meg hosszú és áldásdus élet után az anyaföldre. A temetést nemsokára követte a hagyatéki tárgyalás, amelynek általános feltűnést keltő eredménye lett, hogy — az elhalt pap vagyona egyrészt X. Pius pápára hagyta.

A hátramaradt vagyonból minden illetékek levonása után 150, mond százötven korona került kiosztásra. Ebből Szmrecsányi Pál püspökre, Nagyvárad város szegényeire, Tóth Márton hagyatéki gondnokra fejenként 20—20 korona esik. Kap ezenkívül a vagyonból az állam három koronát és X. Pius pápa tiz koronát.

A tekintélyes örökségről X. Pius pápa őszentségét természetesen nyomban értesítették.

Most még csak az a kérdés, hogy a pápa miként veszi majd ezt a jólékű örökséget. De talán prelátest küld. De csak az utiköltséggel volna baj. Mert a tiz koronából a vasuti jegyek árának levonása után alig-alig marad valami. Vagy rá is fizet ő szentsége az ügyre.

Az aratósztrájk letörése

Százezer kínai Magyarországon.

Forradalom előtt.

A sztrájk megelőzését lehetővé tenni már igen sok munkaadónak adott fejtreésre okott. Mindenféle uton-módon rajta vannak, hogy vagy az egyesülési jogukat csorbítsák meg a munkásoknak, vagy pedig kizárásokkal riasztásuk vissza a munkásokat attól, hogy a sztrájk fegyveréhez nyuljanak.

De sem az egyik sem a másik eszköz nem használ. Az egyesülési jogoknak megnyesetezése megteremtett itt Magyarországon egy úgynevezett szabad szervezetet, amely kívül áll a szakszervezet hatáskörétől, nincs felügyelő-hatásának alárendelve, mindössze néhány tagu bizottságból áll, amely sokkal szabadabban és kevesebb felelősséggel intézi az egyes zakok munkásságának azt a törekvését, hogy nagyobb bért és kurtább munkaidőt eszközöljön ki a szaktársak számára. A krimicsauval persze még kevesebbet értek el, mivelhogy tudvalevő, hogy a műnek nagyobb szüksége van a munkásra, mint a tőkésre. Így hát a sztrájk egy elkerülhetetlen vámi, különösen minálunk, ahol a szakegyesületek a támogatást illetőleg még anyagi felelősséggel sem tartoznak sztrájk esetében.

Mint földmivelő ország persze a munkáltatóknak leginkább a mezei munkásokkal van állandó bajuk. És hogy egy nagy-szabású aratósztrájknak elejét vegyék, a megoldásnak más módját nem találták, mint azt, hogy az aratási szezonra idegen munkásokat telepítsenek. Olyan idegeneket, a kik nem értik a mi nyelvünket, de mi sem övékét.

Ezt elérni vélik azzal, hogy százezer kult hoznak Kínából már a legközelebbi nyárra. Meg fog jelenni az országban a sárga faj, hosszú coppjával és dolgozni fog olcsó bérért, mert a kínai, a ki a kultúra legalacsonyabb nivóján él, beéri ennyivel is. Csak alkoholra legyen neki és rizsre.

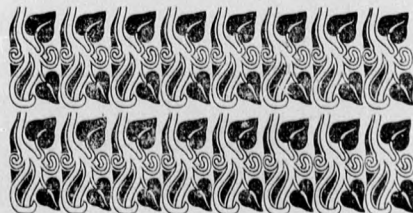
Már a legkomolyabban foglalkoznak illetékes körök a sztrájkkérdésének illetően megoldásával, sőt némelyek szerint a kínajakkal egy megbízott már meg is kötötte a szerződést

Mindenkinek küldünk lapot árusításra, csak jelentkezzenek!

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Feltűnő olcsó árak! Nagy kiárusítás

STRASSER BÉLA üzletében Kossuthu a karácsonyi nagy vásár kezdetét vette.

➔ Kiárusításra kerülnek : ➔

Tiszta gyapjú kelmék ezelőtt trt 1.75 most 1.30
» » » » 1.50 » » 85
Francia de lainek ezelőtt — .98 most — .46
Jó mosó hazai gy. Cretonok — .35 » — .23

Futó szőnyegek ezelőtt 1.40 most — .95
Jó mosó barchetek — .35 » — .22
Minden blouse kelmék ezelőtt 2.50 most 1.50
Egy jó vég vászon 7.50 » 5.50

továbbá nagy választék kész fehérneműek, függönyök és szőnyegekben!
A címre kérem tessék vigyázni!

Hirdetéseket felvesz a
kiadóhivatal.

Mindenkinek küldünk lapot áru-
sításra, csak jelentkezzenek!

Köhögés!

Aki ezt nem gyógyítja, vétkezik
saját teste ellen!

KAISER-FÉLE

➔ **mell-karamellái**

3 fenyő védjegy
Orvosilag ajánlva köhögés, hurut,
rekedség, elnyálkásodás, hörg és
légesőhurut ellen.

5120 közl. hit. biz. igaz. hogy
amit ígérnek, meg tartják

Doboza 20 és 40 fillér. Kapható
Hondl Imre gyógyszer. Palánkán.

A legszebb ajándék

egy szép, diszes kitűnő

ZONGORA

mely egyuttal a lakásban is a legszebb fény
űzési tárgyat képezi.

Nagy raktárt tart, a mai kor legkénye-
sebb igényeinek megfelelő

zongorákból

özv. Weinberger Lajosné

Szabadka, Wesselényi-utca 141. sz.

Közzadó részletfizetési feltételek.

Régi zongorák becséréltetnek.

Zongorák bérbeadatnak.

Ujdonság!

Feltűnést keltő!

Csillogó karácsonyfa angyal csengő

6 aranyozott angyallal 30 cm. magas. Eltérhetetlen karácsonyfacsuc.

➔ Pontos működésért kezesség! ➔

Legszebb és legújabb karácsonyfa disz,

mely egy keresztény családban se hiányozzék.

A három gyertyaláng által fejlesztett meleg leve-
gőtől a hajtókerek forgásba jön és a rajta meg-
erősített golyók a 3 csengőhöz verődnek, miáltal
kellemes csengés keletkezik, mely ifjut és öreget
ajátatos karácsonyi hangulatba ejt.

Ára karton dobozzal és használati utasítás-
sal együtt az összeg beküldése mellett
bérmentve

K 1.50

3 drb K 4.— 6 drb K 7.50 12 drb K 13.50
Utánvétellel 20 f. több.

Ha nem tetszik, a pénz vissza!
Megrendelések idejekorán intézendők

Konrad János

első órágyárához Brűx 1907. (Csehország.)
200 oldalas 3000-nel több ábrát tartalmazó magyar
árjegyzékemet kívánatra bárkinek ingyen és ber-
mentve küldöm.

